

MAŽOJI PANELE IVĖ

TARP DVIEJŲ
PASAULIŲ

CALEB KRISP

Alma littera

Pirmas skyrius

— **K**ą paskaitysi ši kartą, Ive?
Papleškojau per suknelės kišenę.
— „Žiedlapius vėjyje“. Šiurpiai jaudinantis eilėraš-
tis – visi krenta kaip lapai ir nuskrieja vėjui papūtus.

Ezra Kelmas linktelėjo ir jo pagurkliai didingai susiūbavo.

– Labai gerai, – nervingai dėbtelėjo į mane iš po savo gauruotų antakių, – ši kartą skaitysi, kas *parašyta*, ar ne, Ive?

– Taip, mielas, iki paskutinio nuobodžiausio žodelio.

Jis vėl linktelėjo, bet šįsyk atsisukęs į motulę Kelmienę – kraupiai orią moteriškę. Net ir tada, kai karieta įbildėjo į duobę ir sukratė mus kaip malkas, motulė Kelmienė nė nekrustelėjo.

– „Žiedlapius vėjyje“ gavau iš panelės Skerdikės, – pareiškiau ir susiglosčiau savo geriausią karališkai mėlyną suknelę (su balta juosta). – Ji įsidarbino vietoj pono Aberkrombio, kai šis pradingo. Paskutinį kartą jį matė kažkur tarp graikų mitų ir prancūzų romanų. Labai paslaptinga.

Panelė Skerdikė bibliotekoje dirba dar tik kelias savaites, bet jau siaubingai mane pamilo.

– Įdomu, Ive, – giliai atsiduso Ezra ir atrėmė galvą į karietos šoną. Sunkūs vokai sulipo, ir jis kaipmat užparpė.

– Greičiau, vežike! – suriko motulė Kelmienė. – Nenorim sugaišti visos dienos.

Prieš tris mėnesius panelė Šalna išsiuntė mane į Londoną gyventi su Kelmais. Iki tol nelabai supratau, ką reiškia būti dukra. Savo tikrosios motinos visai neprisiminiau. Tik žinojau, kad ji mirė, o panelė Šalna visai netyčia surado mane atšalusios mamos glėbyje kažkokiam siaubingame name. Bet, pasirodo, man puikiausiai sekasi būti dukra.

– Juk turi botagą, tai ir šmaukštelk! – griudėjo motulė Kelmienė iškišusi galvą pro langą. – O gal man užsilipti ir pačiai vadelioti?

Kelmai – žavinga pora. Seni kaip pasaulis. Abiejų galvos kaip daužti melionai. Abu su vienodomis kupromis. Bet nepakartojamai meilūs. Beprotiškai švelnūs. Jų dukra Gretutė gyvena mergaičių pensione Paryžiuje, todėl visą savo meilę jie skiria man vienai. Galiu drąsiai teigti, kad esu jų didžiausias turtas. Jų saulės spindulėlis.

– Baik čia muistytis, panelyte, – subarė motulė Kelmienė ir švelniai pervėrė mane akimis. – Atrodai kaip kišenvagė.

Motulė Kelmienė negaili man meilių, motiniškų pamokymų. Vis pataria, kaip galėčiau patobulėti ir nebebūti tokia klaiki. Kokia šilta moteris.

– Sėsk tiesiai, – paliepė. – Kai mergaitei neduota gražaus veido ar žvilgančių plaukų, reikia lavinti kitus įgūdžius: gražiai sėdėti, rafinuotai kalbėti, nepriekaištingai elgtis.

– Jums nuostabiai pavyksta, – supratingai nusišypsojau. – Džiugu, kad nebijote naudoti tiek pudros. Dar niekad nemačiau, kad pudra taip meistriškai viską paslėptų.

Motulė Kelmienė papurtė galvą, lyg būčiau kokia pamišėlė.

– Ką ta panelė Šalna sau manė, kad numetė tave mums ant slenksčio?

– Panelė Šalna nepakartojama, – atsakiau. – Iškart suprato, kad aš jums skirta.

Motulė Kelmienė vėl palingavo galvą. Akivaizdu, bando nuvyti džiaugsmo ašaras iš savo varliškų akių. Jei pratrūktų, visi nuskęstume. Kelmai retai minėdavo panelę Šalną. Nebuvo artimai pažįstami. Jie manė, kad ji – keliaujanti gubernantė. Panelė Šalna kažkur išgirdo, kad juodu ieško naujos dukters. Kelmai niekad manęs neklausė, iš kur pažįstu Šalną, arba ką veikiu Sviestainių dvare. Tiesą sakant, mano ankstesnis gyvenimas jiems visai nerūpi.

– Pasitaisyk kasą, – paliepė motulė Kelmienė. – Plaukai išsidraikę, lyg būtum į audrą patekusi.

– Tikra tiesa, – patikinau taisydamasi plaukus. – Šįryt, kaiėjau jūsų pusryčiams pirkti pieno, duonos bei šoninės ir nešiau jūsų batus į taisyklą, užėjo siaubingas vėjas. Mačiau,

kaip vaisių pardavėjas pakilo į orą ir trenkėsi į kažkokią karietą. Vargšelis perlūžo į tris dalis. Tragiška.

– Niekai, – suurzgė motulė Kelmienė.

– Tik jau ne jam, – niūriai atsakiau. – Pagalvokit apie jo žmoną ir vienuolika vaikų.

Kelmai apie deimanto laikrodį nieko nežinojo. Man siaubingai magėjo jiems pasakyti – ši paslaptis tokia pat saldi, kokia ir kraupi. Bet prižadėjau panelei Šalnai. Be to, Kelmai buvo paprasti žmogeliai. Naivūs. Išsprusę panašiai tiek, kiek plakta kiaušininė. Sužinoję, kad segiu neįkainojamą mirtiną pakabutį, klaikiai išsigąstų.

– Ne po gatves pasidairyti išvažiuom, – subaubė senoji ožka vežikui. – Judinkis!

Mes skubėjome. Ir visa tai – dėl mirties. Mano geriausia mėlyna suknelė. Eilėraštis kišenėje. Matavimo juosta ant kaulėto Ezros kaklo. Kelmai duoną užsidirba iš karstų. Jų verslas „Pigios ir praktiškos Kelmų laidotuvės“ tiesiog klesėti. Klientai, iš anksto išsimatavę karstus, gauna nuolaidą.

– Šarvojimo salė šįryt atrodė siaubingai. Kai baigsime, iškuopsi iki blizgesio. Ar supranti, ką sakau? – motulė dėbelėjo į mane su motinišku švelnumu.

– Sunku pasakyti, mieloji, – atsakiau. – Jūs kartais labai neaiškiai vograujate. Man lengviau tiesiog įsivaizduoti, ką pasakėte.

Motulė Kelmienė jau buvo bepradedanti kvatoti iš mano sąmojo, bet karieta staiga sustojo. Ezra metėsi į priekį

ir sukiožo man po kojomis. Vargšelis pabudo ir iškart puolė skaudžiai dejuoti. Čiuposi už nugaros ir lėtai atsistojo.

– Judinkis, Ezra. Neturim visos dienos, – metė žmonelė, dėbsodama į nykią namų virtinę.

– Žinau puikų receptą skaudančiai nugarai pagydyti, – pasisiūliau atsidarant karietos durelėms. – Tereikia puodelio kiaulės taukų, ritinėlio verpalų, trijų morkų ir lauko pelės.

Ezra pasiuto kikenti, nors visai be reikalo. Motulė Kelmienė pavartė akis ir išstūmė savo vyrą iš karietos. Tada įsištebeilijo į mane.

– Į šiuos namus beldžiasi mirtis, – griežtai tarė. – Tikiuosi, kad elgsies taip, kaip tave mokiau. Nesipainiok po kojomis, kol nebūsi pakviesta. O kai paliepsiu, kibk į darbą. Supratai?

Linktelėjau.

Motulė Kelmienė išlipo iš karietos, o aš nuskubėjau iš paskos.

– Ačiū dievams, jūs čia!

Ponia Juodaragė – nepakartojama būtybė. Pilvas kaip balionas, žandai išpurę, iš burnos dvokia. Bet nuostabiau sia buvo žvelgti jai į viršugalvį. Didžiulė šūsnis auksinių

garbanų vis krito poniai Juodaragei ant kaktos, jai zujant aplink vyro mirties patalą. Ji nepailsdama jas taisydavosi.

– Skaičiavau minutes! – subliuvo ir, gniaužydama sausutėlę nosinę, nulydėjo mus į pritemdytą miegamąjį. – Ponui Juodaragiui nebedaug liko. Gydytojas sako, kad vargšelis pagaliau pasiduoda. Slaugiau jį dieną naktį. Vadina mane angelu.

– Velnias tu, ne angelas, – sulojo mirštantis vyras, kilstelėjęs galvą nuo pagalvių. – Esu pasmerktas numirti šitoj purvinoj guzų lovoj, knibždančioj utėlių, o tu leidi mano pini-gus prašmatniems savo kaspinams ir kvailoms šukuosenoms.

Ezra nusijuosė matavimo juostą ir ėmėsi bjaurių bjauriausio darbo – išmatuoti poną Juodaragi.

– Nurimk, brangusis, – tarė ponia Juodaragė ir uždengė vyrui veidą drėgnu skudurėliu. – Dėl karštinės taip kalba. Mylėsiu jį iki amžių pabaigos, kaip ir priklausu, bet kai mirs, manau, esu nusipelnusi pasilepinti maloniais dalykėliais. Pasidaryti dailią šukuoseną ir panašiai, – paglamonėjo savo plaukus, lyg jie būtų gryno aukso. – Mano garbanos, žinoma, natūralios.

Nusijuokiau. Garsiai. Ponia Juodaragė staigiai atsisuko į mane. Bet garbanos liko vietoje. Jos veidas pradingo susivėlusią plaukų džiunglėse. Kol vargšėlė bandė išsiraizgyti, motulė Kelmienė pasivėdėjo mane prie mirties patalo.

– Panelė išrinko eilėrašį, kuris galbūt jus nuramins, pone Juodaragi, – tarė pakeltu balsu. – Šią paslaugą klientams siūlome nemokamai.

Ponas Juodaragis nusitraukė skudurėlį nuo veido. Žvakės šviesoje jo veidu lakstė vaiduokliški šešėliai. Skruostai buvo įdubę. Ūsai žili. Bet akys žibėjo.

– Ar dar nepakankamai prisikentėjau?

Jo žmona pasisuko ir gedulingai į jį pažvelgė.

– Jo seseriai bus ramiau, kai mano laiške perskaitys, kad paskutiniai žodžiai, kuriuos jis girdėjo, buvo žavi poezija. Pirmyn, mergaite.

– Paskutiniai žodžiai? – paspringo ponas Juodaragis. – Aš dar nemiriau, Marta, gali pasakyti šitiems nelemtiems karstadirbiams, kad čiuožtų iš čia! Pirmą kartą per ilgą laiką jaučiuosi geriau.

– Ne, nesijauti, – tvirtai atrėžė žmona. – Tu miršti, Džordžai, nustok priešintis! – ji tapšnojosį akis nosine, o krūtinė bangavo. – Tenoriu savo mielajam vyrui ramybės.

Motulė Kelmienė man linktelėjo, aš iš kišenės išsitraukiau eilėrašį ir pradėjau skaityti:

Mano meilė gęsta kaip blausi vakaro žara,

Jo siela skrenda it žiedlapiai vėjyje.

Viskam savas laikas, naktim baigias para.

Pasiduokite mirčiai, žiedlapiai vėjyje.

Eilėraštis buvo tiesiog klaikus. Toks nuobodus ir nykus. Siaubinga! Todėl nusprendžiau prikurti:

*Ponia Juodaragė žada amžiną meilę,
Sausom akim į vyro pinigų varvina seilę.*

Ponia Juodaragė aiktelėjo ir užsidengė ranka burną. Ponas Juodaragis pasiuto krizenti ir ploti rankomis. Supratau, kad man puikiai sekasi!

*Vargšelis ponas Juodaragis dausose gaus lovą be guzų,
O žmonelė visą auksą sukraus ant savo kasy.*

– Tučtuojau nutilk! – sušnypštė motulė Kelmienė. Atsuko į ponią Juodaragę: – Atsiprašau už mergaitę. Pespėjome ją neprikurti savo posmų.

– Man nepaprastai patiko, – pareiškė ponas Juodaragis.

Jo žmona keikdama mane susmuko ant lovos. Motulė Kelmienė bandė ją guosti, Ezra pasodino mane į krėslą kitame kambario gale.

– Sėdėk čia, kol mes baigsime, Ive.

Nustojusi bliauti, ponia Juodaragė išėjo iš kambario atsigauti ir pasitaisyti peruko. Įėjo tarnaitė, nešina arbatinuku Kelmams ir stikline šilto pieno man. Nekenčiu šilto pieno. Šlykštinė. Bet motulė Kelmienė kažkodėl primygtinai reikalavo, kad išgerčiau, kol Ezra aptarinėjo paskutines smulkmenas dėl karsto ir kitko.